

SLUSE

MEDLEMSBLAD FOR
TELEMARKKANALENES VENNER

GLØTT

NR. 1 – 1994
10. ÅRGANG

Hotel Dalen 100 år - se side 7-12

TELEMARKKANALENES VENNER

Hvem sitter i styret og komiteer?

STYRET	Telefon:
Vidar Edvardsen, formann	35 53 64 35
Reidun Brauti	35 94 74 71
Brita Lodberg Holm	35 94 54 81
Olav Haugane	35 94 71 17
Torill Knapstad	35 94 56 45

VARAMENN	
Finn Skaardal	35 52 50 59
Kjell P. Haugene	35 99 97 48

KASSERER/SEKRETÆR	
Marie Bergsli	35 52 30 65

TEKNISK KOMITE,	
vedr. «Mudder'n»	
Tore Kvaale	35 94 22 10

I REDAKSJONEN	
Per Svein Bratsberg	35 52 31 57

Foreningens adresse:
Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372 Sentrum
3701 SKIEN

Bankgiro: 2610.22.15256

Postgiro: 0807 2100949

Forsidefoto:
Hotel Dalen.
Foto: Utlånt fra
Børve & Borsenius A/S, Skien.

Dette nr. av «Slusegløtt» er satt i World Perfect 5.1 og Mac Write, ombrukt på Macintosh i Quark Xpress. Bildene er scannet inn i Adobe Photoshop.
1. side etter ide av Kjell Dahl.
Trykk: Oluf Rasmussen A/S, Skien.

Årsmøte

Det innkalles til årsmøte i Telemarkkanalenes Venner
onsdag 9. mars kl.19.00.

Sted: «Lille Ulefos», Ulefoss

Lille Ulefos HERREGÅRDEN VED KANALEN bygget 1814

Dagsorden:

1. Valg av møteleder.
2. Årsmelding for 1993.
3. Regnskap for 1993.
4. Valg.
5. Arbeidsplan og budsjettforslag for 1994.
6. Kontingent.
7. Inkomne forslag.

Kanalprisen for 1993 vil bli utdelt på årsmøtet.

Program for årsmøtet:

1. Helle Stokke Gjerstad orienterer om sine fremtidige arbeidsoppgaver, som nytilsatt kanalkoordinator i Telemark fylkeskommune.
2. Viktige oppgaver for Telemarkkanalenes Venner i fremtiden. Invitasjon til diskusjon.

Årsmelding 1993 for Telemarkkanalenes Venner

1. Styret.

Styret har i 1993 vært sammensatt slik:

Formann: Vidar Edvardsen
Styremedlemmer: Reidun Brauti
Brita Lodberg Holm
Olav Haugane
Torill Knapstad

Varamedlemmer: Finn Skaardal
Sekretær/kasserer: Marie Bergsli.

1.1. Teknisk komité.

Ansvarlig i teknisk komité Tore Kvaale har møtt jevnlig for teknisk komité.

De tidlige komiteene for vern, markedsføring og historie ble nedlagt etter vedtak i forrige årsmøte. Styret har ikke funnet det nødvendig å opprette nye arbeidsgrupper i forbindelse med konkrete arbeidsoppgaver.

1.2 Redasjonen for «Slusegløtt»

Per Svein Bratsberg møter fast i styremøtene. «Slusegløtt» er utkommet med 3 nummer i 1993.

1.3 Virksomheten i styret.

Styret har hatt 5 styremøter siden forrige årsmøte. Vi får fortsatt holde møtene i lokalene til Telemarkreiser i N. Hjellegt. 18 i Skien.

3 av årets styremøter har vært holdt annet sted, hos Per Svein i Portør, hos Torill i «gamle Apotheket» på Lanna i Ulefoss og hos Reidun i slusekafeen på Vrangfoss.

De viktigste sakene styret har arbeidet med i 1993 er omtalt under pkt. 3.

1.4. Tilskudd.

Fra Telemark fylkeskommune har vi fått kr. 5.500,- i drifts- og administrasjonstilskudd for 1993. Tilskuddsbeløpet er redusert fra år til år. Fylkeskommunens opplegg for tildeling av kulturmidler er nå under omlegging og det er uklart hvordan prioriteringene vil bli gjort fremover, muligens vil det bli mer prosjektrettede tildelinger enn generelle tilskudd.

Styret har nedlagt betydelig arbeid i å søke om midler til konkrete prosjekter. Dette har gitt svært godt resultat:

Konsul Haldor Viriks legat, kr. 25.000,- til «samlet plan for Telemarkskanalen».

Nome kommune, kulturetaten, kr. 15.000,- til permanent vinteropplag for «Mudder'n».

Eckbos legater, kr. 10.000,- til permanent vinteropplag for «Mudder'n».

Lullo og Ole Kikuts legat, kr. 5.000,- til belysning på Hjellebrygga.

Muntlig tilsagn fra kanalkontoret, kr. 5.000,- til belysning på Hjellebrygga.

1.5 Gaver.

Det er mottatt kr. 5.000,- i gave fra Gjerpen og Solum Sparebank og kr. 1.000,- fra Holla Sparebank.

1.6 Aksjer.

1 stk. aksje i Skien-Telemarkens Dampskibsselskap, verdi kr. 0,-.

1 stk. aksje i Turist-Trafikk Dalen A/S, verdi kr. 1.000,-.

Aksjebrevet i Skien-Telemarkens Dampskibsselskap har vært utlånt til

utstilling på Porsgrunn Sjøfartsmuseum.

1.7. Frimerker.

Verdier på restbeholdningen av frimerker (Victoria kr. 1,30,-) er kr. 595,-.

2. Medlemmene.

Siste oversikt over medlemstallet viser:

Privatmedlemmer	366
Firmaer/organisasjoner/ kommuner	35
Tilsammen	401

Vervekampanjen som var innlagt på arbeidsprogrammet for 1993, ble utsatt inntil videre, men er planlagt utført våren-94.

2.1 Arrangementer for medlemmene.

Det har ikke vært gjennomført arrangementer for medlemmene i 1993, ikke engang det vanlige julesamværet med Telemark Historielag og Fortidsminneforeningen.

Styret regner med å drøfte spørsmålet om arrangementer som egen sak på årsmøtet for å høre medlemmenes oppfatning om dette. Slik det nå er, faller det urimelig mye praktisk arbeid på styret.

En løsning kan kanskje være at medlemmene lokalt kan stå for arrangementer på sitt sted. Styret etterlyser initiativ og aktiv medvirkning fra medlemmene på dette området.

3. Viktige styresaker i 1993.

3.1 «Mudder'n».

Siden forrige melding er maskinen blitt utstyrt med takoverbygg over dampkjelen. Arbeidet er utført ved Knardalstrand Slip & Verft og bekostet av foreningen, se omtale i «Slusegløtt» nr. 3/1993.

I henhold til arbeidsprogrammet for 1993 skulle styret avklare fremtidig stasjonering og drift av «Mudder'n». Første skritt i denne saken var at det ble utarbeidet et kostnadsoverslag for permanent vinteropplag i form av et takoverbygg ved utløpet av Eiebekken ved Vrangfoss underkanal. På denne bakgrunn ble det søkt om tilskudd fra diverse hold for å finansiere byggingen. Vi har fått kr. 15.000,- fra kulturetaten i Nome kommune og kr. 10.000,- fra Eckbos legater.

Plasseringen ved Vrangfoss viste seg

å bli vanskeligere enn planlagt, og i samråd med kulturetaten i Nome som eier er det bestemt at «Mudder'n» blir plassert ved Lunde overkanal. Bl.a. vil tilsynet bli lettere å utføre der. I stedet for å bygge takoverbygget på land, har vi montert et demonterbart rammeverk i rørkonstruksjon på selve lekteren og tilpasset en presenning på dette. Arbeidet er ferdig utført, og «Mudder'n» ligger nå i midlertidig vinteropplag i Farelva mellom Skien og Skotfoss. Planen er å taue den opp til Lunde våren -94.

Tore Kvaale er gitt i oppdrag å utarbeide en «bruksanvisning», for fremtidig vedlikehold, drift og tilsyn. Formannen skal ha et avsluttende drøftingsmøte med Nome kommune, fylkeskommunen og vegvesenet om det praktiske i forbindelse med eierskiftet, bl.a. eventuell ansvarsdeling.

3.2 Samlet plan for Telemarkskanalen.

Fylkeskommunens vedtak om vassdraget som satsingsområde for kulturbasert reiseliv i Telemark er positivt. Men saken har mange sider, og etter TKV's syn er vernesiden dårlig ivare tatt. Styret har derfor tatt initiativ bl.a. i form av brev til Telemark Fylkeskommune og Riksantikvaren i 1993. Svaret fra Riksantikvaren er svært positivt og gir åpning for statlig deltakelse i prosjektet. Korrespondansen er gjen gitt i «Slusegløtt» nr. 3/1993.

For om mulig å kunne delta aktivt i arbeidet med planen har styret i TKV søkt om tilskuddsmidler, og har fått kr. 25.000,- i støtte fra Haldor Viriks legat.

Den nylig tilsatte kanalkoordinatoren, Helle Stokke Gjerstad, arbeider nå med denne saken. Vi håper å få henne til årsmøtet for å gi en situasjonsrapport.

3.3 Belysning på Hjellebrygga.

Skien kommune har nå montert stolper for belysning langs Hjellebrygga. Montering av armaturene, som skal utføres av SKK, gjenstår. SKK har også påtatt seg å bekoste armaturer i taket under søndre lagerskur.

TKV har innhentet pris på spotlights og lysskinne for belysning av ekspedisjonsbygget. Arbeidet er ikke

satt i bestilling. Mht. kostnadene har vi etter søknad fått et tilskudd på kr. 5.000,- fra Lullo og Ole Kikuts legat og muntlig tilsagn fra kanalkontoret på kr. 5.000,-. Formannen arbeider videre med saken med siktemål om ferdigstilling våren -94.

4. Diverse saker.

4.1 Kanalrådet.

I henhold til vedtak i fylkestinget skal det minst 1 gang i året innkalles til møte i kanalrådet. Rådet er sammensatt av representanter for kanalkommunene, de viktigste brukerne og interessegrupper. Hensikten med rådet er «å fremme samarbeidet mellom dei mange som har interesser knytt til framtidig utvikling og drift av Telemarkskanalen».

Brita Lodberg Holm møtte for vår forening i kanalrådet 16.3.-93. I møtet ble det gitt orientering om omorganiseringen og om arbeidet med å forberede sesongen 1993.

Den nye kanalkoordinator Helle Stokke Gjerstad ble ansatt 1.10.-93 og inngår i staben til fylkesrådmannen.

4.2 Kommuneplan for Nome.

I brev til Nome kommune i forbindelse med kommuneplanarbeidet har foreningen v/formannen påpekt kanalleggenes betydning med følgende oppfordring: «Ingen brygger innenfor kommunens grenser oppgis eller tilbakeføres til opprinnelig grunneier uten at lokalbefolkningen er sikret adgang til brygga, og at selve brygga og evt. påstående pakkbu er sikret framtidig vedlikehold etter antikvariske prinsipper»

4.3 Slepebåten «Erik».

Inntil nå har Reidar Jenssen representert vår forening i stiftelsen «Eriks Venner». Reidar har bedt seg fritatt for dette. Styret har besluttet ikke å oppnevne noen ny representant, men bare støtte arbeidet som passivt medlem ved å betale medlemskontingent.

4.4 Slepebåten «Ørnen».

Eieren av «Ørnen», Helge Øverbø har søkt Riksantikvaren om midler til å kunne foreta nødvendige reparasjoner. Dette gjelder nytt/dekk, reparasjon av rennesteiner og spanter akterut samt skifting av enkelte plater i skroget akterut. Båten er bygget i 1902. Målet er å sette den i stand slik den var etter siste ombygging i 1951.

Vår forening v/formannen har i brev til Riksantikvaren gitt vår anbefaling til søknaden, og anført at det langsiktige mål må være å få slepebåten inn under kanalmuseet.

Øverbø har allerede gjort en betydelig innsats for egen regning, både med innkjøp, egne midler til istandsetting og egeninnsats. Under kanaljubileet har Øverbø bistått oss med sleping av «Mudder'n» til diverse tilstelninger og demonstrasjoner.

4.5 Fjågesund bru.

I «Slusegløtt» nr. 3/93 hadde formannen en meningsyttring under «formannens spalte» som gikk imot bygging av bru i Fjågesund. Begrunnelsen var at det ville være til skade for kanalen å få en gjennomgangsvei langs kanalen med de ulemper dette fører med seg. Det ble også reist kritikk mot manglende konsekvensvurdering og at totalkostnadene ville bli betydelig høyere enn for brua alene som er kostnadsreg-

net til 39 mill. kr. En forstår selvfølgelig at innbyggerne i Fjågesund gjerne vil ha bru.

I styremøte i vår forening, like før bevilgningssaken skulle behandles i fylkestinget, besluttet styret enstemmig å gjøre vår oppfatning kjent i pressen og i opprop til representantene i fylkesutvalget og fylkesting. Dette bl.a. fordi ingen ansvarlige organer hadde tatt til motmæle mot de negative sidene ved prosjektet.

Saken vakte betydelig oppmerksomhet i presse og kringkasting.

4.6 Annen virksomhet.

Formannen har holdt foredrag om Telemarkskanalen i følgende fora:

Åpent møte i Lunde lokalutvalg i Skien.

Medlemsmøte i Ulefoss Rotary.

Åpent møte i Skien Historielag/Museets Venner.

Formannen har vært guide på «Victoria», i forbindelse med besøk av kommunalrådet i Uddevalla kommune. Han har også guidet hovedutvalget for teknisk sektor i Skien på befaring av kanalens brygger i Norsjø.

Per Svein Bratsberg var foreningens representant på årsmøtet i stiftelsen «Eriks Venner».

4.7 Kanalprisen.

Kanalprisen 1992 er tildelt Vibeke Mohr. Hun fikk prisen for sin innsats og entusiasme for Telemarkskanalen. Hun gjorde en kjempeinnsats som prosjektleder for kanaljubileet, langt utover det en kunne forvente eller forlang.

Kanalprisen 1993 vil bli utdelt på årsmøtet.

5. Arbeidsprogram 1994

5.1 Arrangementer for medlemmene.

5.2 Delta i prosjektet «samlet plan for Telemarkskanalen».

5.3 Mudder'n, avklare forhold i forbindelse med eierskiftet.

5.4 Lysbildeserie, bortsettes.

5.5 Belysning på Hjellebrygga.

5.6 Vippebru v/Eidsfoss overkanal.

5.7 Vervekampanje.

RESULTATREGNSKAP FOR 1993

DRIFTSINNTEKTER

Medlemskontingenter	50.00,00
Salg av bilder/trykksaker	280,00
Salg av frimerker	1.303,20
Administrasjonstilskudd	5.500,00
Renteinntekter	7.402,22
Aksjeutbytte	60,00
Gave Haldor Viriks legat 1)	25.000,00
Gave Nome kommune 1)	15.000,00
Gave Lullo og Ole Kikuts legat 1)	5.000,00
Gave Eckbos legater 1)	10.000,00
Gave GS-banken	5.000,00
GAve Holla Sparebank	1.000,00

TOTALE DRIFTSINNTEKTER..... 126.045,42

DRIFTSUTGIFTER

«Slusegløtt».....	19.322,00
Kanalprisen	5.00,00
Kontor/administrasjon	12.265,30
Styre-/medlemsmøte	5.223,90
Medlemskap	750,00
Muddern, restaurering	25.000,00
Andelsbrev «Eriks Venner»	1.000,00
Totale driftsutgifter	68.560,20

DRIFTSOVERSKUDD 57.485,22

Balanse pr. 31.12.93

EIENDELER

Kasse	238,90
Postgiro	3.754,22
GS-banken 2610.22.15256	1.637,13
GS-banken 2610.50.28082	143.994,47
Frimerkebeholdning	595,40
Aksjer	1.000,00

SUM EIENDELER..... 151.220,12

GJELD OG EGENKAPITAL

Egenkapital pr. 31.12.93	93.734,90
Årets overskudd	2.485,22
Gavemidler som skal disponeres i 1994.....	55.000,00

Sum gjeld og egenkapital 151.220,12

BUDSJETTFORSLAG FOR 1994

Inntekter

Overført fra 1993:	
Lullo og Ole Kikuts legat	kr. 5.000,-
Haldor Viriks legat	kr. 25.000,-
Eckbos legat.....	kr. 10.000,-
Nome kommune	kr. 15.000,-
Medlemskontingent	kr. 50.000,-
Adm.tilskudd	kr. 6.000,-
Andre tilskudd,	
prosjekter	kr. 5.000,-
Gaver	kr. 3.000,-
Salg av trykksaker.....	kr. 1.000,-

kr. 157.000,-

Utgifter

Belysning Hjellebrygga	kr. 12.000,-
Opparbeidelse av vinterlagring	
av Mudder'n	kr. 35.000,-
Arbeid med samlet plan	
for kanalen.....	kr. 25.000,-
Slusegløtt	kr. 20.000,-
Vervekampanje	kr. 10.000,-
Kanalpris	kr. 5.000,-
Kontor/administrasjon	kr. 20.000,-
Bortsatt arbeid	kr. 25.000,-
Styremøter/medlemsmøter.....	kr. 5.000,-
Underskudd.....	kr. 5.000,-

kr. 157.000,-

Nyheter fra kanalkontoret

Også i vinterhalvåret er det nok av gjøremål i kanalen - både ute og inne. Vi i administrasjonen forbereder og planlegger sesongen i 1994. Informasjonsmaterieell skal ajourføres, trykkes opp og distribueres, bemanningsplaner settes opp, og ansettelse av sommervikarer må også skje i god tid før selve sesongen starter.

Ute arbeides det i BNK med tilskjæring og høvling av materialer (portstokker) til ny port i Vrangfoss. Selve portutskiftingen i Vrangfoss vil finne sted noe senere i vinter. Slusevokterboligen på Øvre Vrangfoss fikk vannskader pga. lekkasje fra et frossent vannrør sist vinter. Skadene etter lekkasjen var relativt omfattende, og reparasjonsarbeidene er nå igang. Disse arbeidene vil ta flere uker.

Til tross for en tildels kald vinter, fløtes det fortsatt tømmer i Skien og Løveid. Isen og kulda skaper endel problemer spesielt i Løveid, men ikke værre enn at det går. Tømmeret som fløtes nå slepes fra Notodden - etter at det er "slått opp" tilstrekkelig stor nok råk over Heddalsvann som nå er islagt.

Markedsaktiviteter

Ellers er vinteren/våren tiden for mar-

kedsaktiviteter. Telemark Fylkeskommune har inngått avtale med Telemarkreiser A/L om markedsføring av Telemarkskanalen overfor fritidsbåtturister. Telemarkreiser har således ansvaret for markedsføring overfor denne gruppen turister. I forkant av båtmessene er lagt ned endel arbeid for å få størst mulig effekt ut av tiltakene. Dette går bl.a. ut på at det i forbindelse med Gøteborgsmessen er invitert til vår stand representanter fra ca. 150 båtforeninger på vestkysten av Sverige. Disse foreningene representerer tusenvis av fritidsbåteiere, og vi håper at dette tiltaket ytterligere vil øke kunnskapen om og interessen for Telemarkskanalen i området.

Forlænget sesong for fritidsbåtturister i 1994

Forøvrig kan nevnes at sesongen for fritidsbåttrafikken i år er forlænget med en uke i "begge ender". Dvs. at det i tillegg til hovedsesongen (20/6-7/8-94), i uke 24 og 32 hhv. før og etter hovedsesongen, vil bli slusing i BNK til fastsatte tider. Vi regner med at denne ordningen vil dekke et behov hos de som har tidlig eller sen ferie. Tiltaket vil ikke medføre økte kostna-

der, fordi dette inngår som endel av opplæringen av vikarene.

Nytt båtportkart

Arbeidet med nytt kartverk for Telemarkskanalen er nå i full gang i regi av Statens Kartverk i Telemark. Det "gamle" kartet som kom ut i 1986, var modent for en gjennomgripende revisjon. I stedet for revisjon av det forrige kartet, og opptrykk av dette, vil det bli utarbeidet et nytt kart digitalt. Karter lages idag digitalt, og ajourføring av disse kartene er betydelig enklere enn med den gamle metoden. Kostnadsmessig blir det omtrent like dyrt med helt nytt kart - sammenlignet med det gamle kartet. De nye kartene vil bli i samme format som båtportkartene langs kysten - noe som er en stor fordel. Dessverre blir ikke hele det nye kartsettet ferdig til 94-sesongen. Til sommeren vil være ferdig strekningen fra Frierfjorden, Porsgrunn, Skien, Norsjø, Ulefoss med slusestrekningene til og med Hogga. De resterende kartbladene vil bli ferdig til sesongen 1995. Til sommeren vil vi dermed ha kart i form av ulike formater av gamle og nye.

Bandak-Norsjø-kanalen kom i en periode av nasjonalromantikk og våknende nasjonal selvbevissthet. Slusen mellom Ulefoss og Flåvann med forbindelse til havet gjennom Skien-Norsjø-kanalen åpnet veien inn i det skjulte Telemark. Nå overtok dampskipet turist- og tungtrafikk mellom Øvre og Nedre Telemark.

Turisme var fortsatt et luksusbegrep for de fleste. Men malerne hadde gjennom sine bilder, dikterne, tonekunstnerne og eventyrfortellerne i sine skildringer åpnet folks øyne for landets egen skjønnhet og mangesidige kultur.

Man kan uten videre slå fast at Bandak-Norsjø-kanalen ga grunnlaget for at turisttrafikken blomstret opp på Dalen. Allerede i 1887, da kanalarbeidene var kommet i gang, ble Skien-Telemark Turistforening dannet. Driftige mennesker så muligheter i den nye næringen som førte videre tradisjonene fra gjestgiveriene og skysstasjonene langs ruten fra Skien til Dalen og videre over til Vestlandet.

På Ulefoss bygde hotelleier Rasmus Hansen Aaheim Hotell i sveitserstil allerede før kanalen ble tatt i bruk. Dalen Hotell var også et "kanalhotell", mye større og flottere enn det på Ulefoss.

Dalen var gjennom århundrene et knutepunkt og handelssentrum med sin brynesteindustri uavbrutt helt fra vikingetiden. Veiene fra Dalen førte til Setesdal, Hardanger, Buskerud - og til Skiensfjorden.

Kanalene gjorde hjuldampene "Statsraad Stang" på Norsjø og "St. Olaf" på Bandak overflødige fra 1892. Begge fartøyene hadde lokale eiere og hadde trafikkert vannene fra 1852. Nå overtok hurtige, propell-drevne båter trafikken,

Veien over Haukeli var i 1891 kjørbær for hjulredskap etter at den på Telemark-siden hadde stått ferdig fra 1876. Dalen ble ikke lenger bare et stoppested på veien over til Vestlandet. Med sine historiske minner, storslåtte natur og sentrale beliggenhet som dannet tradisjonene for heste- og kyrmarkedene fikk stedet en oppblomstring etter at kanalen var blitt fareveien med kortere reisetid enn før.

Behovet for et hotell, stort nok til å ta mot den økende trafikken, var tilste-

Hotel Dalen eventyrslott i sveitserstil

de. Det var også pengesterke interesser fra Skien. Hotellselskapet ble stiftet i 1894. Brukseier Lars Kolle, opprinnelig fra Helgen, var en av hovedpersonene bak hotell-planene. Hans navn er også knyttet til Venstre i Telemark. Han var en av dem som sto bak starten av "Varden" i 1874. Videre var han også en tid byens ordfører.

I 1896 sto det nye hotellet ferdig. Og det var et hotell som ikke bare eierne, Dalen, og Telemark kunne være stolt av. I sin utforming, beliggenhet og interiører var det en pryd for landet også.

Det er grunn til å merke seg at en annen kjent Telemarking, Aasmund Nordgaard, solgte tomt til hotellet og sikret dets omgivelser mot altfor nærført bebyggelse. Nordgaard var en av dem som hadde studert svenske kanaler. Han hadde vært stortingsmann og var konstruktør av Niels Aalls berømte "kjiippebru" som brakte tømmer og gods opp fra Norsjø til Eidselva.

Med sine flotte møbler, glassmalerier i taket, sveitserstil med dragemønstre også inne, var dette noe helt nytt. Også for turister. Huset hadde innlagt vann, noe som den gang var en sjeldenhet.

Første direktør var Emil Sørensen som også hadde ansvaret for Grand Hotel i Skien, et etablissement som Hans Larsen sto bak. Hans personale ble i første omgang hentet fra Skien. Det var jenter med erfaring fra hotellarbeid.

Hotellet og Dalen opplevde etterhvert mange store dager. Høydepunktene var kong Haakons besøk i 1912. Keiser Wilhelm har tidligere vært blant gjestene. Noe mer usikkert er det om Oscar II har bodd der. Derimot vet en at verdens den gang rikeste mann, kongen av Siam (idag Thai-

land) reiste med båten fra Skien til Dalen og bodde på hotellet. I 1903 var prinsen av Coburg også på Dalen. Så langt kongelige personer.

Nedgangstidene etter første verdenskrig førte hotellet på nye hender. Tilbakegangen i turisttrafikken var merkbar. Det skjedde også i en tid da trafikken for alvor kom til å prege veiene. Tross dette. Tidene ble i slutten av 1930-årene bedre. Optimismen begynte å komme tilbake. I 1938 ble hotellet pusset opp og utvidet. Men så kom krigen bare et par år etter. Den ga et bakslag for nær sagt alt. Også for Hotel Dalen. Tyskerne okkuperte hotellet og ødela både ute og inne.

Mange håpet på en ny æra for turisttrafikken til Dalen og hotellet da freden var et faktum. Hotellet ble overtatt av en eiendomsmegler i Oslo. Virksomheten tok seg virkelig også noe opp igjen. Men noen varig framgang ble det desverre ikke. I 1966 ble hotellet solgt på tvangsauksjon. En må også se tilbakegangen i hotelldriften på Dalen i lys av endrede trafikkforhold. Først og fremst at person-, og senere også godstrafikken ble lagt til veiene etterhvert som disse ble bedre, bilene større og faste ruter ble opprettet mellom bygdene og Skiensfjorden.

Hotellet fikk i løpet av noen år en rekke drivere. Ingen av dem maktet å få i stand langvarig, lønnsom drift. Evangelisten Åge Samuelsen gjorde en stor innsats ved å henlede både myndighetenes og allmenhetens oppmerksomhet på hvilken perle Dalen Hotel egentlig var. "Vekkeropet Dalen a.s.", utgått fra Samuelsen Maran-Ata-bevegelse, kjøpte i 1985 hotellet for 750.000 kroner. Alle som har studert Hotel Dalens historie er enige om at uten Aage Samuelsen, ville denne perle av et sveitserhotell i Telemark, ha blitt brannøvelse. Men Samuelsen klarte heller ikke å få fullført sin oppgave: Restaurering av hotellet. Det hele endte i konkurs og tvangsauksjon. Fra 1989 er a.s Hotel Dalen eierselskap. Hotellet er fortsatt under restaurering.

Historien om Dalen Hotell har mange sider. Hotellet er en viktig del av bygdas historie, en fortelling om turisme, arbeidsfolk, folkeliv og trafikk i en ramme av spennende, storslått natur.

Gerhard Hedlund

FRA LØVEIDKANALENS ANLEGGSHISTORIE I

Uvabrutt øsing i 25 timer

Av Tor Kjetil Gardåsen

Telemarkkanalenes arkiver, som nå er oppbevart i Statsarkivet i Oslo, inneholder mye interessant og tildels merkelig historisk stoff. Vi vil i dette og noen av de følgende numrene av "Slusegløtt" ta for oss noen "smakebiter" fra dette arkivet, i første rekke fra en rapport som ble laget i 1861 om anlegget av Løveid kanal. Rapporten er en detaljert og grundig fremstilling av ulike sider ved anleggsarbeidet.

Av hendelser som oppsto under anleggsarbeidet inneholder rapporten bl. a. en beretning om at det den 26 januar 1861 i vestre ende av kanalen rant inn store mengder med vann. Vannet måtte ut, og måten å få det

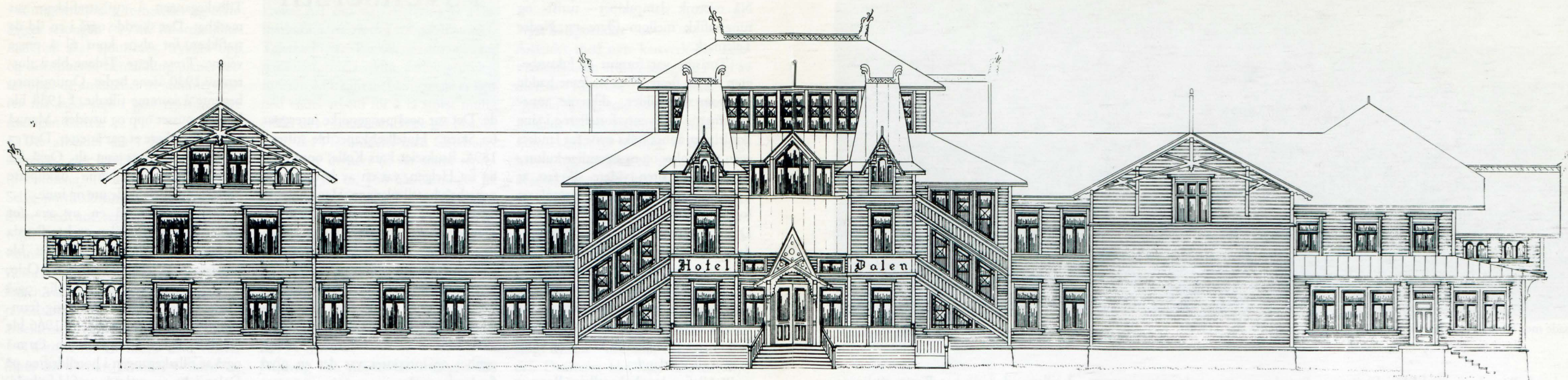
ut på var å øse det ut med bømter. I rapporten er redegjort for hvordan dette foregikk:

Den 26 januar 1861 ble det øst ut 90 kubikkmeter vann i kanalens vestre ende. Vannet ble øst ut av 12 mann med uavbrutt øsing i 25 timer - 6 mann av gangen. Øsingen kostet kanalen 13 spesidaler eller omtrent 17 skilling pr kubikkfavn. I begynnelsen mens løftehøyden var liten (1 a 2 fot) øste en mann 20 bømter i minuttet, men mot slutten, da løftehøyden ble 6 fot (ca 1,80 m) klarte han bare 6 bømter i minuttet, og det måtte være to mann om bømten - en som fylte og en som tømte den.

Dersom de oppgitte tallene var gjennomsnittstall, bør vi være overbevist om at kanalarbeiderne i forrige århundre har vært overmennesker. Prøv selv!

Kilde: Statsarkivet i Oslo. Kanalarkivet. Diverse nr. 1. "Breve, Rapporter, Erfaringer etc. Løveid 1861."

Hotel Dalen 100 år

Fasade vest. Rehabiliterert som originalt.

Etter en hel dags ferd på kanalen fra Skien, ankommer man stedet der landskapsrommet åpner seg så storslagent og renskåret at det har fått betegnelsen Dalen med stor D. Nærmest symmetrisk i dalbunnen, som fondmotiv mot enden av Bandakvannet ligger Hotel Dalen som et Soria Moria slott. En kan undres over hva som førte til at et slikt detaljrikt og storslagent dragestilshotell ble bygget akkurat her for 100 år siden.

Bakgrunnen for at hotellet ble bygget, var at det i siste halvdel av 1800-tallet foregikk en storstilt utbygging av turistlandet Norge. De bedrete økonomiske forhold med vei-, jernbansamt kanalbygging som følge, ga grunnlag for en turisme som krevde en omfattende hotelloppbygging.

Det vokste frem en turistnæring vesentlig rettet mot den mellom-europeiske overklasse som gjennom reisehåndbøker og malerier var blitt fristet til å oppleve den dramatiske norske

naturen. De var ikke lenger som i det tidlige 19. århundrede oppdagelsesreisende, som krøp frem på maven for å se ned på fossefallet i dypet. Gjennom hele 1800-tallet hadde turistene fortsatt et snev av 1700-tallets syn på landskapet som en park som ville bli enda skjønnere når mennesket kunne rette litt på naturen. I Sveits ble fossefall lyssatt med farget lys som ble tent for et jublende publikum.

Det var ikke bare ønsket om "opplevelsesser" som førte til at det ble bygget etter forholdene enorme hoteller på de mest avsidesliggende steder i Norges land. Helbredelse og helse var også dengang aktuelt. For enkelte var et kuropphold på sanatorium en livsnødvendighet, men det fantes etter hvert alle avarter av hoteller og sanatorierhoteller som kunne tilby mer luksusbetonte såkalte "klimatiske kurer", d.v.s. å ligge på verandaen i frisk luft, gjerne kombinert med overernæring.

Altaner og verandaer ble et typisk tegn på denne turismen fra 1880 årene. Fremdeles gikk man tildekket for at ikke huden skulle bli brun.

"I mildt godt Veier er det sunt og behagelig at spadsere på Altanen" er et godt råd fra denne perioden som gir en fornemmelse av tidens ånd.

Dekoren, som etter hvert ble typisk for disse altanene, hentet inspirasjon til sitt formuttrykk i svundne tider. Ved arkologiske og historiske publikasjoner, gjennom litteraturen og malerkunsten fikk begeistringen for sagatiden og den gamle nasjonale stilen stadig ny næring. Den lange rekken av oldsaker som ble funnet i løpet av 1800-årene, ga forbilder for dragestildekoren. Ikke minst fikk de store vikingskipfunnene stor betydning. Tuneskipet ble funnet allerede i 1867, Gokstadskipet i 1880. Da Osebergskipet ble funnet i 1902, hadde dragestilen innen bygningskunsten allerede hatt sin blomstringstid.

I 1867 var Sverige - Norge representert ved verdensutstillingen i Paris med en paviljong i dragestil. Denne ble prefabrikkert, satt opp og demontert som et byggesett. Paviljongen vakte stor begeistring og dannet opptakten til en omfattende katalogvare - og ferdighusproduksjon der byggherrene gjerne var "lakselorder" eller jegere som ønsket et jaktstolt i Norge eller andre steder. Dragestilen omfattet også utforming av møbler og interiør.

I sin avhandling "Kur- og sesonghoteller i Norge 1880-1900" beskriver Axel Christopher Mykleby de fem store hotellene, Grand Hotel i Molde, Fleischers Hotel på Voss, Stalheim Hotel i Vossestrand, Hotel Hardanger i Odda og Hotel Dalen i Lårdal. Disse var Norges største hoteller på landsbygda og i de mindre tettstedene.

Hotel Dalen er det andre av de fem store hotellene som fortsatt eksisterer, og sannsynligvis det best bevarte.

Hotellet ble bygd i krysningspunktet for flere turistruter og reisemål:

Rutene fra Hardanger, Rogaland og Agder, fra Kragerø, Skien, Kongsberg og Tinn. Stedet hadde alt to små hoteller fra før av: Tøkkedalens hotel og Hotel Dalen (det eldre) ved dampskipsbryggen. Her på elvesletten ved endepunktet for Norsjø - Bandakkanalen (ferdig 1892) investerte en rekke Skiensborgere, deriblant brukseier Hans Larsen og grosserer L. Rød, i et stort turisthotell. Byggmester Andersen fra Skien utførte oppdraget. Hotellet ble delvis prefabrikkert i Skien og fraktet til Dalen med kanalbåtene. Det kunne derfor settes opp på rekordtid. I 1894 kunne hotellet innvies. Opprinnelig hadde hotellet 80 rom, 125 senger og 4 bad. Den nordre fløyen var planlagt fra starten av, men ble først reist senere, slik at sengekapasiteten ble 160 senger. Branntakst for bygget var 200.000,- kroner. Til hotellet hørte et eget kraftverk som leverte strøm til belysning. Det var i bruk frem til 1918.

Av lakselorder og andre besøkende ble hotellet karakterisert som "Et stort, fortreffelig anlegg". Værelsespris kr. 2,00 og middag fra kr. 1,50. Hotellet må ha hatt sin storhetstid fram til 1. verdenskrig. På gjestelisten står konger og keisere, hvis navn går igjen i gjestebøkene i andre sveitserhoteller i Norden.

Mens de fleste av disse sveiserhotellene for lengst er lagt i aske, kan Hotel Dalens kraftfulle arkitektur fremdeles oppleves. Hovedinngangen er på vestsiden, vendt mot bygdesenteret Dalen.

Når man ankommer hotellet, kommer man inn i et forrom med kontor og resepsjon på sidene. Dette leder inn i den store sentrale hallen. Her er interiøret inspirert av stavkirker og stemningen er nærmest sakral. Hallen er omgitt av ganger på tre sider og av tre salonger på rad på den fjerde siden mot haven og Bandakvannet. Gangene fortsetter i bygningens lengdeakse

Fasade mot Bandak etter Åge Samuelsen's Rehabiliteringsarbeider. (1990).

Fasade mot Bandak. Hotel Dalen rundt århundreskiftet.

nord-syd til gavlveggene både i første og andre etasje. Den sentrale hallen går gjennom to etasjer med gallerier i annen etasje og et glasstak med farverikt blyglass med den norske løve i en medaljong i midten. Lyset til dette glasstaket kommer gjennom vinduene til et overbygg over hotellets sentrale del.

I Hotel Dalen kan man forøvrig fremdeles også se noen rom i originalstand som er blitt borte på de fleste mer intensivt brukte hotellene fra samme tid. Disse finnes på mesaninetasjen over spisesalen og som loftsrom i gavlpartiene og altanarkene. Disse rommene ble hovedsakelig brukt til betjeningen. I syd- og nordenden av loftsetasjen var det sjåfør- (kusk) rom med tre sengenisjer i hvert enkelt rom; noe som ga en maksimal plassutnyttelse. Råstoff til spøkelses-historier har også vært å finne der oppe.

Hotel Dalen er tegnet av arkitekt Haldor Larsen Børve (1857 - 1933). Han hadde forut for hotellet beskjeftiget seg med sykehjem, lasaretter og liknende byggeprosjekter som kunne danne en erfaringsbakgrunn for et stort hotell som dette.

Betrakter man bygningsmassen langs Telemarkskanalen fra innseilingen ved Eidangerfjorden og opp til Dalen, vet man med sikkerhet at Børve er arkitekten bak følgende:

- "Croftholmen", bolig m/ uthus for Croft.
- Rådhuset i Porsgrunn, samt
- Dyringgården og Tollboden ved Rådhusplassen.
- Osebakken Mekaniske Skole.
- Godshaller for kanalfart, Hjellen, Skien.
- Telemark Sentralsykehus (ca. 1910).
- Telemark Landsbrukshøgskole, Søve, Ulefoss.
- Telemark Folkehøgskule, Utsund i Kviteseid.
- Kviteseid Kirke (1915).

I tillegg til dette har Børve muligens også vært med på å formgi ventehaller, lagerbygninger og slusevokterboliger etc. langs kanalen.

Som det fremgår av merittlisten begrenset ikke Børve seg til å forme i bare én stilart. Etter å ha blitt utdannet i bygningsteknikk ved Trondhjems Tekniske Læreranstalt (1877 - 1880), studerte han ved Polytechnische Schule i Hannover 1887-1889. Det fremgår av lærerplanen herfra, at studier av ulike stilarter var gitt bred plass.

Børve åpnet egen arkitektpraksis i Porsgrunn i 1889. Ved 100-års jubileet for praksisen, skrev Thomas Thiis-Evensen i 1989:

"Hans (Børve's) tilpasningsevne, til høyst ulike byggeoppgaver og like uensartede formsprog, gjorde at han samsvarte med tidens syn på arkitekten som en slags "uomo universale". Arkitektene skulle ha kunnskap til å mestre det meste innen moderkunstens uttrykksmuligheter for å kunne gi form til liberalismens mange utfordringer både når det gjaldt funksjon, teknikk og estetikk.

Funksjonene spente fra kongevilla i Belgia til skolebygg i Porsgrunn, via katolske såvel som lutherske kirker, rådhus, brannstasjoner, villaer og industri- og forretningsbygg. Teknisk arbeidet han i tre og tømmer i sine sveitser- og dragestilhoteller og villaer, mens han bygget i tegl, granitt og puss i sine nygotiske og klassistiske varianter. Og han tilpasset seg de mest ulike steder og omgivelser fra frittliggende paviljongkomposisjoner på holmer og skjær, via storlinjede volumer i dramatisk telemarksnatur, til frontbalanse mot plasser og markerte hjørnekomposisjoner mot gatekryss såvel som bevisste rytmiseringer langs gateløp. Om produksjonsbredden altså var stor, så var ikke produksjonsmengden mindre. Man forbløffes av hvor mye han fikk oppført, selv med en liten medarbeidstab.

En arkitekt med et slikt bredt utgangspunkt er tvunget til å utvikle en "mal" for sitt arbeid. Han må hamre ut egne retningslinjer, simpelthen for å kunne takle de mange mulige avsporinger. Bortsett fra at man kjenner igjen visse motiver og fingerregler fra prosjekt til prosjekt, (som f.eks. salsinteriørene i to så forskjellige

bygg som det klassistiske rådhuset i Porsgrunn og det romantiske sveitserhotellet på Dalen), ligger denne malen først og fremst i en bevisst stillingstagen til visse formale hovedgrep. Dette hovedgrepet var for Børve å løse den arkitektoniske helheten ved enhver komposisjon. Sammenbinding ved kontur- og hovedformer, og aksentivering av overordnede motiver var, slik jeg ser det, hans primære styrke som arkitekt."

Hotel Dalen er et eksempel på bygg der både bæresystem og overflater er av tre. Det er et under at bygget ikke har brent ned. Dessuten har det kvaliteten som gjør at det har unngått rivnings-spøkelse gjentatte ganger.

For gjennom vårt århundrede er historien om hotellet preget av vanskjøtsel, forfall og tilfeldig drift.

Under 2. verdenskrig ble Hotel Dalen benyttet av tyskere og evakuerte nordmenn.

På 1970-tallet ble det seriøst vurdert å benytte hotellet til brannøvelse.

I 1983 konkurrerte Berit Ås med sitt kvinneuniversitet med Åge Samuelsen og Vekkeropet om hotellet. Vekkeropet Dalen kjøpte hotellet for 750.000,-.

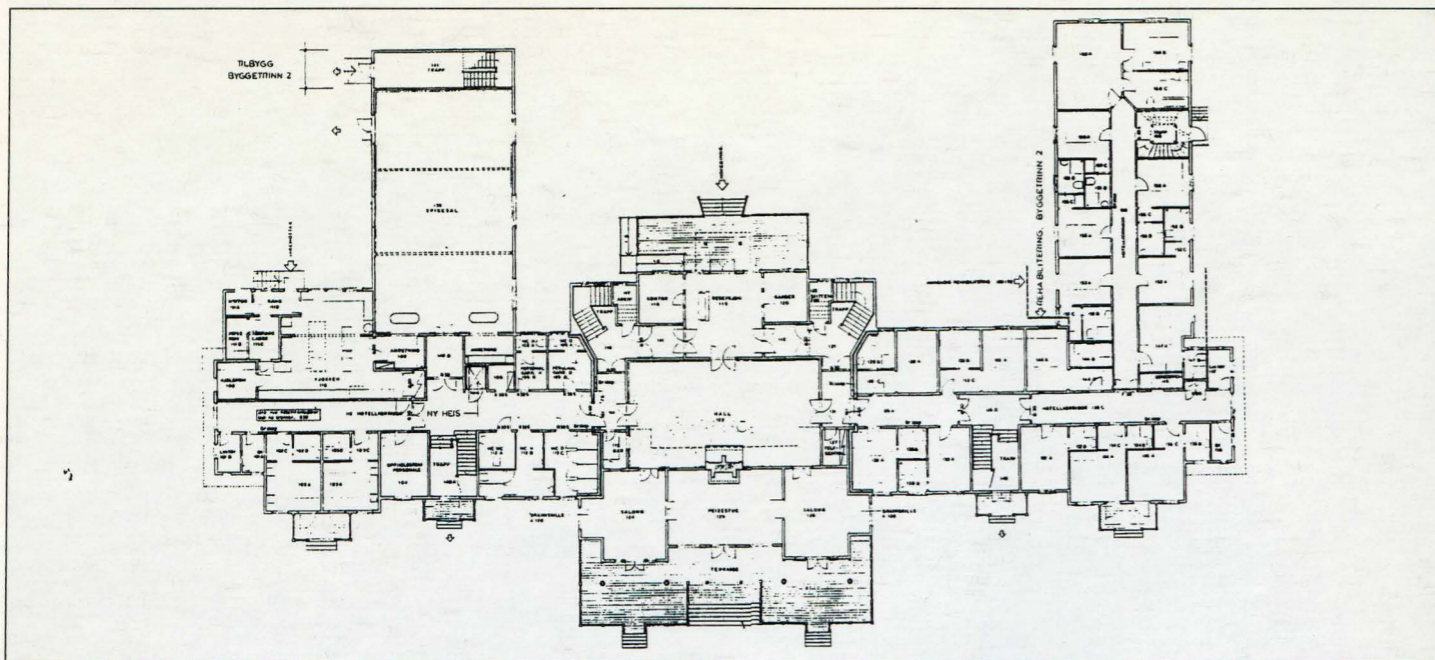
Fram til 1987 fulgte en periode med rehabiliteringsaktivitet. Men aktiviteter i forbindelse med aksjoner for å finansiere full rehabilitering, samt å avklare alle forhold med riksantikvar og entreprenør var nok enda større.

Når kollekten ikke strakk til, arrangerte Åge auksjoner der resten av originalinventar gikk under klubben. Hva som kan ha vært av dragestil møbler kan vi bare forestille oss. Flygel, malerier og servicer ble spredd for alle vinder.

I 1987 måtte hotellet på tvangsauksjon. Mot slutten av jappetiden (1988) ble det utarbeidet et utvidelsesprosjekt til 49 mill. kroner der hotellet ble foreslått bygget inn mellom to nye fløyer, med utvendig basseng, helikopterflyplass, tennisbaner etc..

Dette prosjektet ble skrinlagt.

I 1991 ble det dannet et nytt hotell-selskap med Tokke Kommune som hovedaksjonær. Rehabiliteringsarbeidet igangsatt. Målet var å tilbakeføre og sette istand hotellet samt å gi det en aktuell hotellkomfort innen kanaljubileet i 1992. Kostnadsrammen var totalt på kr. 15. mill. inkludert

Grunnplan.

møbler, ventilasjon, elektriske anlegg, utomhusanlegg etc.. Prosjektet ble gjennomført med Selmer A/S som en av aksjonærene og som utførende entreprenør. Arkitektoppdraget ble ivaretatt av Børve's etterkommere i Børve og Borchsenius A/S og går således under navnet "verdens lengste arkitekttopprag".

Tårnene mot hagesiden, terrassen, dragehoder og mye av kledningen, vinduer og dører var ødelagt av råte. Kun få av hotellrommene var bevart i sin opprinnelige stand, de fleste var bygget om i forskjellige perioder.

Moderne ventilasjon ble installert i hele bygget, bortsett fra i rom med stor antikvarisk verdi. Utvendig ble tårn gjenoppbygget, mønekammer og dragehoder ble rekonstruert, råttent panel og ødelagte vinduer ble skiftet ut.

Der taket opprinnelig hadde bølgeblikk, ble nytt bølgeblikk lagt. Beslætte takflater ble utbedret der det var nødvendig. Børve's originaltegninger ble benyttet ved rekonstruksjonen.

I hotellromsfløyene ble omfattende ombyggingsarbeider foretatt. De 27 nye hotellrommene fikk alle hvert sitt bad på bekostning av opprinnelig antall rom. Med unntak av 1. etasje nord, var fløyene allerede endret i årenes løp. Nødvendige brannkrav måtte

etterkommes uten at dette skulle gå ut over byggets egenart og karakter. Hele bygget ble fullsprinklet. Hotelldrift i en trebygning er i utgangspunktet meget vanskelig. Som erstatning for malt faspanel ble veggene trukket med strukturløs strie som fikk sjablondekor, slik man antakeligvis kunne ha gjort det i 1894.

Rehabiliteringen ble foretatt i samarbeid med fylkeskonservatoren.

Som 100-års jubilant i 1994 står Hotel Dalen i sin fulle prakt med dragehodene kneisende mot himmelen. Igjen er det blondgardiner i vinduene, løpere i korridorene og tidsriktige møbler i hall og spisesal. Selv det viktoriaanske hageanlegget mot Bandak er delvis rekonstruert.

Alt ligger til rette for vandring på altanene og høy sigarføring i damsalongen.

I skrivende stund er dette likevel umulig.

Slik er historien om Hotel Dalen's første 100 år, en historie som ikke på langt nær er fullendt.

Artikkelen er skrevet av:
Brit Wiedswang,
sivilarkitekt MNAL,
Børve og Borchsenius A/S,
Skien.

Kilder:

Axel Christopher Mykleby:
"Kur- og sesonghoteller i Norge 1880-1900".
Magistergradsavhandling i kunsthistorie ved Universitetet i Oslo høsten 1983.

- Norsk Kunstnerleksikon.

- Arne E. Oldem:
"Sveitserstil, 1800-årenes byggeskikk".

- Byggekunst, særtrykk fra nr. 5-6/1990.
Thomas Thiis-Evensen:
"Børve, forskningen og arkitekturen (artikkel).

- Diverse avisutklipp 1980-1993.
- TA, Varden, Dagbladet.

Siste nytt fra

Telemark
REISER

Rekord i forhåndsbestillinger

Det ser ikke ut til at all snøen som ligger meterdyp rundt i Norges land legger en demper på lysten til å bestille kanaltur til sommeren. Allerede nå har vi ca. 7.000 reserverasjoner og det betyr en økning på 72% i forhold til antall bestillinger på samme tidspunkt siste år.

Når vi vet at 1993 var et rekordår med 47.000 passasjerer, så lover dette godt for kommende sommer!

Kanalsesongen 1994

Allerede 9. mai starter kanalsesongen for M/S «Victoria» med seiling 3 dager i uken på strekningen Ulefoss–Lunde og retur. 23. mai begynner den ordinære rutetrafikken for M/S «Victoria» og M/S «Henrik Ibsen», med seilinger til Kviteseid og Dalen. Sesongen varer helt frem til 18. september, og dette betyr en forlengelse av sesongen på 3 uker.

M/S «Telemarken» vil trafikkere strekningen Notodden–Lunde som tidligere år, med start 6. juni og siste seilingsdag 7. august.

Småbåttrafikken

De siste årene har Telemarkskanalen profilert seg for svenskene på den Internasjonale Båtmessen i Göteborg. I år skjer dette som et samarbeidsprosjekt mellom Telemarkskanalen, Kragerø, Langesund og InfoSør.

I tillegg er Telemarkskanalen representert på Norges største båtmesse, Sjøen for alle, i perioden 18.3–23.3.

Ved å delta på slike spesialmesser får man en god dialog med potensielle gjester og ikke minst en føling med hva som er av betydning for avgjørelsen av å ta en ferie med egen båt på Telemarkskanalen.

Hotel Dalen 100 år

I år er det 100 år siden Hotel Dalen åpnet sine dører og 4. juni vil man feire selve «bursdagen» for hotellet.

Ruteplan for M/S «VICTORIA» og M/S «HENRIK IBSEN» For- og ettersesong: 9/5 – 22/5 og 12/9 – 18/9

	Tir (V)	Tor (V)	Lør (V)		Tir (V)	Tor (V)	Lør (V)
Ulefoss	Fremmøte	10.30		Lunde	Fremmøte	13.30	
Eidsfoss	»	11.15		Vrangfoss	»	14.20	
Vrangfoss	»	11.50		Eidsfoss	»	15.10	
Lunde	Ankomst	13.15		Ulefoss	Ankomst	15.40	

**Spesialrabatt i perioden 9/5–22/5 og 12/9–18/9:
75% på returbillett Lunde–Ulefoss**

Ruteplan for M/S «VICTORIA» og M/S «HENRIK IBSEN» Mellomsesong: 23/5 – 19/6 og 15/8 – 11/9

	Man (V)	Tir (H)	Ons (V)	Tor (H)	Fre (V)	Søn (H)		Tir (V)	Ons (H)	Tor (V)	Fre (H)	Lør (V)	Søn (V)
SKIEN	Fremmøte	08.00	08.00				DALEN	Fremmøte	07.45				
Skotfoss	»	09.00	09.00				Lårdal*	»	08.30				
Ulefoss	»	10.30	10.30				Bandakslid*	»	08.40				
Eidsfoss	»	11.15	11.15				Kviteseid	»	10.10				
Vrangfoss	»	11.50	11.50				Fjågesund*	»	11.15				
Lunde	»	13.15	Ank. 13.15				Hogga	»	12.45				
Kjeldal	»	13.45	–				Kjeldal	»	13.10				
Hogga	»	14.00	–				Lunde	»	13.30	13.30			
Fjågesund*	»	15.45	–				Vrangfoss	»	14.20	14.20			
Kviteseid	»	16.45	–				Eidsfoss	»	15.10	15.10			
Bandakslid*	»	18.35	–				Ulefoss	»	15.40	15.40			
Lårdal*	»	18.45	–				Skotfoss	»	17.10	17.10			
DALEN	Ankomst	19.20	–				SKIEN	Ankomst	17.50	17.50			

H = M/S «HENRIK IBSEN» V = M/S «VICTORIA» ¹⁾ Kun i perioden 23/5–19/6
²⁾ Alle dager ³⁾ Alle dager

	Alle dager ²⁾		Alle dager ³⁾		
SKIEN	Fremmøte	08.00	DALEN	Fremmøte	07.45
Skotfoss	»	09.00	Lårdal*	»	08.30
Ulefoss	»	10.30	Bandakslid*	»	08.40
Eidsfoss	»	11.15	Kviteseid	»	10.10
Vrangfoss	»	11.50	Fjågesund*	»	11.15
Lunde	»	13.15	Hogga	»	12.45
Kjeldal	»	13.45	Kjeldal	»	13.10
Hogga	»	14.00	Lunde	»	13.30
Fjågesund*	»	15.45	Vrangfoss	»	14.20
Kviteseid	»	16.45	Eidsfoss	»	15.10
Bandakslid*	»	18.35	Ulefoss	»	15.40
Lårdal*	»	18.45	Skotfoss	»	17.10
DALEN	Ankomst	19.20	SKIEN	Ankomst	17.50

²⁾ Skien – Dalen:
Uke 25, 27, 29, 31:
M/S «VICTORIA»: mandag, onsdag, fredag, søndag
M/S «HENRIK IBSEN»: tirsdag, torsdag, lørdag
Uke 26, 28, 30, 32:
M/S «VICTORIA»: tirsdag, torsdag, lørdag
M/S «HENRIK IBSEN»: mandag, onsdag, fredag, søndag

³⁾ Dalen – Skien:
Uke 25, 27, 29, 31:
M/S «HENRIK IBSEN»: mandag, onsdag, fredag, søndag
M/S «VICTORIA»: tirsdag, torsdag, lørdag
Uke 26, 28, 30, 32:
M/S «HENRIK IBSEN»: tirsdag, torsdag, lørdag
M/S «VICTORIA»: mandag, onsdag, fredag, søndag

Ruteplan for M/S «TELEMARKE»

	Forsesong: 6/6–17/6	Høysesong: 20/6–7/8	Høysesong: 20/6–7/8
	Man	Man	Tir
	Tir	Ons	Tor
	Ons	Fre	Lør
	Tor	Søn	
	Fre		
NOTODDEN	Avgang	09.00	08.00
Akkerhaugen	Fremmøte	10.15	09.15
Ulefoss	»	11.00	10.00
Eidsfoss	»	11.45	10.45
Vrangfoss	»	12.20	11.20
LUNDE	Ankomst	13.45	12.45
LUNDE	Avgang	14.00	13.10
Vrangfoss	Fremmøte	14.35	13.45
Eidsfoss	»	15.30	14.40
Ulefoss	»	16.00	15.10
Akkerhaugen	»	17.10	16.20
NOTODDEN	Ankomst	18.30	17.30

M/S «Telemarken» er ledig for charteropdrag utenom den faste ruteplanen, samt i perioden før 6/6 og etter 7/8 1994.

Bestilling og chartertilbud for M/S «Telemarken», får dere ved å ta kontakt med:

Telemarksbåtene A/S
3812 AKKERHAUGEN
Tlf. 35 95 82 11 - Fax: 35 95 82 96

eller **Telemarkreiser A/L**
Postboks 743 Hjellen, 3703 SKIEN
Tlf. 35 53 03 00 - Fax: 35 52 70 07

Telemarkkanalenes Venner har dette til salgs

Konvoluttserie

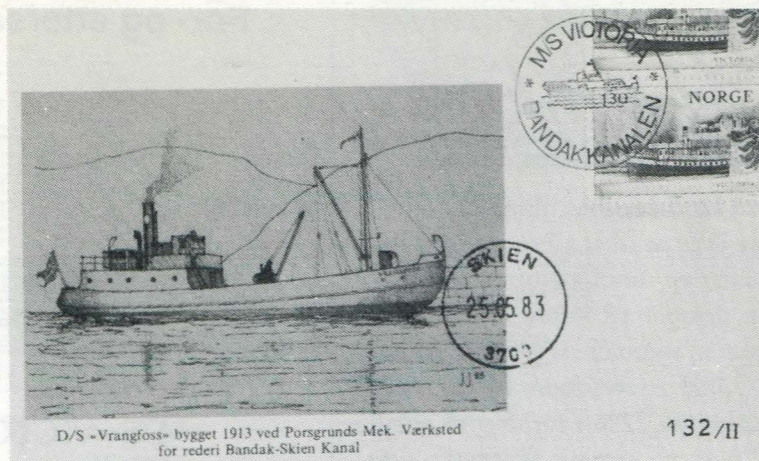
utgitt av TKV i 1983 i en serie med 3 forskjellige konvolutter med båtmotiver:

D/S «Erik», D/S «Dyre Vaa»,
D/S «Vrangfoss», alle nummerert
fra 1-600.

Konvoluttene er frankert med 2 stk.

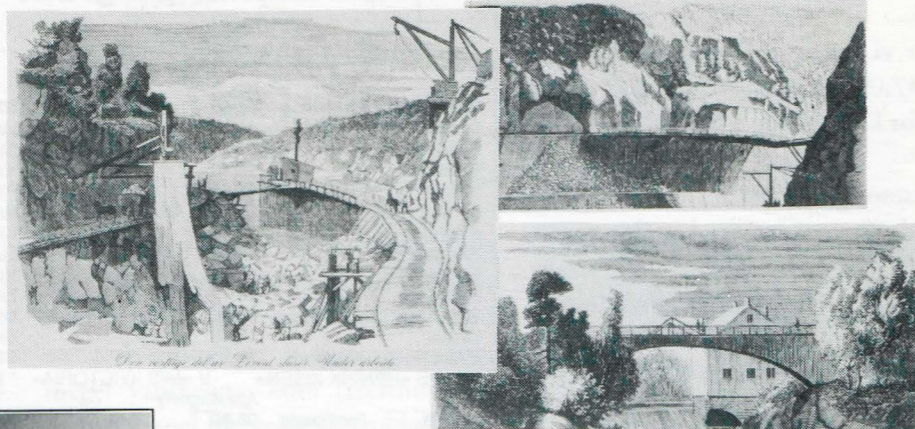
«Victoria»-merker, kr. 1,30,
Norsk Katalog, nr. 890, grønn.

Pris kr. 50,- pr. serie.

Postkort

4 motiver fra kanalen.
4 kort 29 x 21 cm kr. 30,-
4 kort 15 x 10,5 cm kr. 15,-

Silketrykk

av D/S «Victoria»
og D/S «Henrik Ibsen»
format: 48 x 68

Pris pr. stk. kr. 100,-

Undertegnede ønsker å bestille:

antall Konvoluttserie à kr. 50,- kr.
antall kort 29 x 21 cm à kr. 30,- kr.
antall kort 15 x 10,5 cm à kr. 15,- kr.
antall silketrykk «Victoria» à kr. 100,- kr.
antall silketrykk «Henrik Ibsen» à kr. 100,- kr.

Navn

Adr.

Postnr./sted

Kupongen sendes: TKV
Postboks 372
3701 SKIEN

Underskrift

Ønsker du å ringe inn bestillingen, ring 03 52 92 05. Etter kl. 17.00 03 52 30 65

Posten langs kanalvassdraget

Vi fortsetter her artikkelen om poststeder langs kanalvassdraget. Neste poststed er Lunde. Dette kommer vi til etter å ha passert Steinfoss og Nomevann. Det het Lunde i Thelemarken den gang det ble opprettet i 1868. Skiftet navn til Lunde i 1884, til Lunde i Telemark i 1921, så til Lunde igjen i 1975 og fikk statur som postkontor. Dtte er noen av stemplene som er brukt.

LUNDE

LUNDE I THELEMARKEN OPPR. 01.02.1868 PÅ
LUNDE N. ENDR. 1884 PÅ
LUNDE I TELEMARKE N. ENDR. 01.10.1921 PÅ
LUNDE N. ENDR. 01.05.1975 PK B

15.05.72 - 02.05.79	22.12.80 - 29.09.83	17.06.85 - 14.05.96

SENDT FRA KRISTIANIA 02.12.1879 DYPERE GRAVERT APRIL 1885 FÅTT STEMPEL 1896

	HJ. SL.		
29.06.22 - 10.01.52	15.10.42 -	13.11.48 - 21.03.67	11.07.57 - 04.08.70

22.08.68 - 30.04.75	08.01.63 - 17.12.70	20.02.72 - 30.04.75	17.11.72 - 30.04.75

03.05.74 - 30.04.75	02.05.75 - I BRUK	16.09.75 - 27.02.85	11.06.75 - 16.02.85

25.01.79 - I BRUK	12.10.85 - I BRUK	16.10.85 - I BRUK	16.10.85 - I BRUK

15.01.77 - I BRUK	20.01.79 - I BRUK	14.02.79 - I BRUK	08.11.88 - I BRUK

SVENSEID TVEITENKROKEN - LANDSKRÅKA TYRI - FLÅBYGD SVENSEID (LITEN RUTE)

KJELDAL

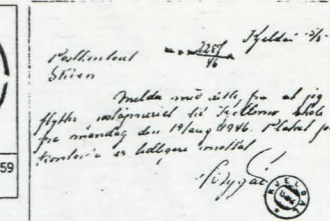
HOGGA
KJELDAL

OPPR. 01.10.1893 PÅ
N. ENDR. 01.04.1928 PÅ
NEDLAGT 01.01.1960

DAMPKIPSANLØPSTED

27.01.97 - 04.01.27	26.02.34 - 25.11.59

FÅTT STEMPEL 1893

Lenger oppe, ette å ha passert elvens smaleste del, lå Strengen og Flåbygd poststeder på hver side av elva. Strengen, det eldste av de to, lå på sydsiden. Ble opprettet i 1883 og nedlagt i 1968. Herfra er 2 stempler kjent.

STRENGEN

STRENGEN

OPPR. 01.07.1883
NEDLAGT 01.02.1968

DAMPKIPSANLØPSTED

25.04.86 - 22.01.32	04.09.41 - 26.01.68

Flåbygd, på norddsiden av elva, ble opprettet i 1912 som brevhus. Het da Flaabygd etter datidens skrivemåte. Fikk status som poståpneri i 1914 og i 1921 skiftet navn til Flåbygd. Ble nedlagt i 1969. Har hatt

FLÅBYGD

FLÅBYGD

OPPR. 15.11.1912 BRH
ST. ENDR. 01.04.1914 PÅ
N. ENDR. CA. 1921 PÅ
NEDLAGT 01.06.1969

DAMPKIPSANLØPSTED TVEIT I FLÅBYGD

	14.06.18 - 17.06.28	03.01.27 - 03.02.36	23.03.37 - 14.03.63

SETT I BRUKEN FARGE I 1908

13.12.48 -	22.06.65 - 08.10.84

Antall soltatte utvalgte mønstre i kronen 1940 og 1941 ses en mulig oppgitt her til merket.

Skien Postkontor

1940 utvalgt 1977
1941 -- 1941

Neste poststed langs kanalen er Kjeldal. Dette ble opprettet i 1893 men het da Hogga. I 1928 skiftet det navn til Kjeldal.

En kan undre seg over denne navndring. Kan det ha sammenheng med flytting? Er takknemlig om noen av leserne kan gi svar på dette. her er stemplene som ble brukt. Se neste spalte.

Poststemplene er hentet fra: Katalog over poststempler i Telemark. 386 s. Utgitt av Skien Filatelistklubb 1989.

B

Returadr.:
Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372 Sentrum
3701 SKIEN

Bli kanalvenn!

Meld deg inn i Telemarkkanalenes Venner

I 1892 var ikke Bandak-kanalen den turistattraksjonen, slik vi kjenner den i dag. Dengang var det et særdeles dristig byggverk av stor ingeniørkunst, og den dag i dag befester Telemark-kanalene seg som en unik ferdselåre her i landet. Også internasjonalt sett er kanalens monumentale anlegg en levende representant for industrialismens begynnelse i Norge.

At sluseanleggene innover Telemarksbygdene ble vellykket, vitner den store aktiviteten som

ble etter århundreskiftet. Etterhvert som veiene ble bedre, mistet båttrafikken på Telemarkkanalene en stor del av sin betydning.

Så kom Turistene. Cirka 25.000 har gjestet kanalbåtene årlig fra midten av 80-tallet og fram til i dag. Det er vel ingen som vet hvor mange som avlegger de mange severdigheter langs den over 100 kilometer lange kanalstrekningen et besøk. At betydningen for de enkelte lokalsamfunn er store, er derimot hevet over tvil.

Telemark-kanalenes Venner er en organisasjon som på fritt og upolitisk grunnlag arbeider for fortsatt drift av Telemark-kanalene, for vern av minnesmerker, natur- og kulturverdier som ligger til vassdraget og er knyttet til driften av kanalene. Telemark-kanalenes Venner ønsker å stimulere til økt bruk av kanalene og vassdraget som ledd i både næringsvirksomhet og ferie/rekreasjonssammenheng.

Medlemsskap i Telemarkkanalenes Venner, koster for privatpersoner kr. 100,- pr. år, firmamedlemskap kr. 500,- pr. år.

Klipp ut og send kupongen til: Telemarkkanalenes Venner
Postboks 372 Sentrum
3701 SKIEN

Navn

Adr.

Postnr./sted